

ترجمہ الحج البلاغہ

حضرت امیر المومنین (ع)

(ویرایش جدید)

موسسہ فرہنگی تحقیقاتی امیر المومنین (ع)

محمود دشتی (رہ)

سرشناسه : علی بن ابی طالب (ع)، امام اول، ۲۳ قبل از هجرت ۴۰ ق.
 عنوان قرار دادی : نهج البلاغه، فارسی، عربی
 عنوان و نام پدیدآور : ترجمه نهج البلاغه حضرت امیرالمومنین (ع) (با تجدیدنظر و ویرایش جدید) : مؤلف محمد دشتی : مترجم سیدمرتضی سجادی
 مشخصات نشر : قم : پیام مهدی (عج)، ۱۳۹۳.
 مشخصات ظاهری : ۹۶ ص.
 شابک : ۹۷۸-۶۰۰-۷۴۹۰-۰۵-۱
 وضعیت فهرست نویسی : فیا
 یادداشت : فارسی، عربی
 موضوع : علی بن ابی طالب (ع)، امام اول، ۲۳ قبل از هجرت ۴۰ ق. خطبه‌ها
 موضوع : علی بن ابی طالب (ع)، امام اول، ۲۳ قبل از هجرت ۴۰ ق. کلمات قصار
 موضوع : علی بن ابی طالب (ع)، امام اول، ۲۳ قبل از هجرت ۴۰ ق. نامه‌ها
 شناسه افزوده : شریف‌الرضی، محمد بن حسین، ۳۵۹-۴۰۶ ق.، کردآورنده
 شناسه افزوده : دشتی، محمد، ۱۳۳۰-۱۳۸۰. مترجم
 رده بندی کنکورد : ض ۳۸۰، ۴۱ ۱۳۹۳ BP
 رده بندی دیویی : ۲۹۷.۹۵۱۵
 شماره کتابشناسی ملی : ۳۶۶۱، ۷۲

نشر پیام مهدی (عج) تلفن ۳۷۷۳۲۱۸۷ (۰۲۵)
 قم - ص. پ.: ۵۶۳ - ۳۷۱۸۵ نمابر ۳۷۷۳۰۶۸۲

ترجمه نهج البلاغه

ناشر: انتشارات پیام مهدی (عج)
 مؤلف: مرحوم سید رضی (ره)
 مترجم: استاد محمد دشتی (ره)
 چاپ: اول این ناشر، ۱۳۹۴
 تیراژ: ۵۰۰۰ نسخه
 چاپخانه: شریعت
 شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۷۴۹۰-۰۵-۱
 وب سایت: www.payammahdi-pub.com
 پست الکترونیک: info@payammahdi-pub.com

این کتاب برای یک چاپ در اختیار این انتشارات قرار داده شد

جهت تهیه کتاب می توانید وجه آن را به حساب جاری سیبا بانک ملی قم، شعبه حجتیه (کد ۲۷۱۱) به شماره ۰۱۰۰۸۹۴۴۸۹۰۰۶ به نام امیر انصاری واریز نمائید، سپس فیش آن را همراه با آدرس به دفتر انتشارات، واقع در قم، خیابان صفائیه، کوچه بیگدلی، کوچه شهید جلال زاده، کوی آزاد، پلاک ۵۵، ارسال نمائید.

✽ مقدمهٔ سید رضی رحمه الله بر نهج البلاغه

ستایش خدا را سزااست که حمد را بهای نعمت‌ها و پناهگاه از بلاها، و وسیلهٔ رسیدن به نعمت‌ها و بهشت جاویدان، و موجب افزایش احسان و کرامت قرار داد. درود بر پیامبر رحمت، و پیشوای رهبران الهی و چراغ روشنی بخش امت، که ریشه‌های وجودش بزرگواری و درخت اصل و نسبش پر برگ و پر ثمر بوده است. و درود بر اهل بیتش که چراغ‌های روشنی بخش تاریکی‌ها، و وسیلهٔ نجات امت‌ها، و نشانه‌های روشن دین و مرکز ثقل فضیلت و برتری می‌باشند. درود بر همهٔ آنان باد؛ درودی که با فضل و بزرگواری آنها برابری کند؛ و پاداش اعمال آنها قرار گیرد؛ پاداشی که مناسب با پاکیزگی اصل و فرع ایشان است. درود بر آنان باد تا زمانی که سفیدهٔ صبح گر بیان شب را می‌شکافد و ستارگان طلوع و غروب می‌کنند.

• چگونگی پیدایش کتاب نهج البلاغه

در آغاز جوانی و طراوت زندگی، دست به تألیف کتابی در «خصائص و ویژگی‌های ائمه علیهم‌السلام» زدم که مشتمل بر خبرهای جالب و سخنان برجستهٔ آنها بود.

انگیزهٔ این عمل را در آغاز آن کتاب یادآور شدم و آن را آغاز سخن قرار داده‌ام.

پس از گرد آوردن خصائص امیرمؤمنان علیه‌السلام مشکلات و حوادث روزگار مرا از اتمام بقیهٔ کتاب، باز داشت.

من آن کتاب را می‌بستم و به فصل‌های مختلفی تقسیم کرده بودم در پایان آن، فصلی که متضمن سخنان جالب امام علیه‌السلام از سخنان کوتاه در مواعظ، حکم، امثال و آداب - «نه خطبه‌های طولانی و نه نامه‌های گسترده» - آورده شد. برخی از دوستان آن را جالب و شگفت انگیز، از جنبه‌های گوناگون دانستند، و از من خواستند کتابی تألیف کنم که سخنان برگزیدهٔ امیرمؤمنان علیه‌السلام در جمیع فنون و بخشهای مختلف، از خطبه‌ها، نامه‌ها، مواعظ و ادب در آن گرد آید؛ زیرا می‌دانستند این کتاب متضمن شگفتی‌های بلاغت و نمونه‌های ارزندهٔ فصاحت و جواهر سخنان عرب و نکات درخشان از سخنان دینی و دنیوی خواهد بود که در هیچ کتابی جمع‌آوری نشده و در هیچ نوشته‌ای تمام جوانب آن گردآوری نگردیده است؛

زیرا امیرمؤمنان منشأ فصاحت و منبع بلاغت و پدیدآورندهٔ آن است،

مکنونات بلاغت بوسیلهٔ او آشکار گردیده، و قوانین و اصول آن از او گرفته شده است؛

تمام خطباء و سخنرانان به او اقتداء نموده و همهٔ واعظان بلیغ از سخن او استمداد جستند.

با این همه، او همیشه پیشرو است آنها دنباله‌رو، او مقدم است آنها مؤخر، زیرا سخن او کلامی است که آثار علم الهی، و بوی عطر سخن پیامبر را به همراه دارد.

از این رو خواستهٔ دوستان را اجابت کردم و این کار را شروع کرده، در حالی که یقین داشتم سود و نفع معنوی آن بسیار است، و به زودی همه جا را تحت سیطرهٔ خود قرار خواهد داد و اجر آن ذخیرهٔ آخرت خواهد بود.

منظورم این بود که علاوه بر فضائل بی شمار دیگر، بزرگی قدر، و شخصیت امیر مؤمنان را از این نظر روشن سازم که: امام علی علیه السلام تنها فردی است که از میان تمام گذشتگانی که سخنی از آنها به جامانده، به آخرین مرحله فصاحت و بلاغت رسیده و گفتار او اقیانوسی است بیکرانه، که سخن هیچ بلیغی به پایه آن نخواهد رسید.

خواستم در افتخار کردن به امام علیه السلام به قول شاعر معروف «فَرَزْدَق» متمثل شوم (که در مورد افتخار به پدارن خود به شخصی به نام «جریر» خطاب می کند).

أُولَئِكَ أَبَائِي فَجِئَنِي بِمِثْلِهِمْ
إِذَا جَمَعْتُنَا يَا جَرِيرُ الْمَجَامِعُ

(ای جریر! اینها پدران و نیاکان منند اگر می توانی در آن هنگام که در مجمعی گرد آمدیم همانند آنها را برای خود برشمار).

سخنان آن حضرت بر مدار سه اصل می چرخد:

اول - خطبه ها و اوامر

دوم - نامه ها و رسائل

سوم - کلمات حکمت آمیز و مواعظ

تصمیم گرفتم ابتداء خطبه ها، پس از آن نامه ها، و سپس کلمات حکمت آمیز جالب آن حضرت را جمع کنم. سپس به هر کدام از آنها بابتی را اختصاص دادم و صفحاتی ویژه آن گردانیدم تا مقدمه ای باشد برای به دست آوردن آنچه که به آن دسترسی ندارم (و ممکن است) در آینده به آن برسم. و هر گاه سخنی از آن حضرت در مورد بحث و مناظره، یا پاسخ سؤال، و یا منظور دیگری بود که به آن دست یافتم ولی جزء هیچ یک از این سه بخش نبود، آن را در مناسب ترین و نزدیک ترین بخش قرار دادم. اگر در میان آنچه برگزیده ام فصول غیر منظم و سخنان غیر مرتبی آمده، به خاطر آن است که من نکته ها و جملات درخشان آن حضرت را جمع می کنم و منظورم حفظ تمام پیوندها و ارتباطات کلامی نیست.

از شگفتی های سخن امام علیه السلام که او خود در این زمینه تنها است و شریک و همتایی در آنها ندارد، این است که: سخن آن حضرت را که درباره زهد و مواعظ است هرگاه کسی تأمل کند و خود را از این جهت بیگانه دارد که این سخن شخصی عظیم القدر و نافذ الامر است که همه در برابر او سر فرود می آورند؛ شک و تردید نخواهد کرد که گوینده این سخن کسی است که جز در وادی زهد و پارسایی قدم نگذاشته و هیچ اشتغالی به جز عبادت نداشته است و یقین می کند، که این سخن از کسی است که در گوشه خانه ای تنها و دور از اجتماع یا در یکی از غارها قرار گرفته که جز صدای خودش را نمی شنود و غیر خویش دیگری را نمی بیند، و همواره مشغول عبادت می باشد. و هیچ گاه نمی تواند باور کند که این سخن کسی است که به هنگام جنگ در دریای لشکر دشمن فرو می رفت و یهلوانان و جنگجویان نیرومند را بر زمین می افکند. و او با این حال یکی از زهاد و یکی از افراد صالح و پاک و نمونه ای است که نظیر ندارد.

این است فضائل عجیب و شگفتی زا و ویژگی لطیف او که جمع میان اضداد کرده است. بسیار می شد که من در این باره با برادران مذاکره می کردم و شگفتی آنها را از این ویژگی خاص امام علیه السلام بر می انگختم و راستی این خود جای عبرت و شایسته اندیشه و فکر است. اگر در اثناء سخنان انتخاب شده لفظ مردّد و یا معنی مکرّری آمده است، عذر من در این باره این است که در روایات مربوط به سخنان امام علیه السلام اختلاف است: گاهی سخنی را در روایتی یافتیم و